Andhrajyothy
Title :
Author :
Location :
Article Date : 03/21/2013

రైతులకు 'ప్రత్యేక' ఆశాభంగం

గత సంవత్సరంతో పోలిస్తే మొత్తం రాష్ట్ర బడ్జెట్‌లో పెరుగుదల రూ. 20,000 కోట్లు ఉన్నప్పుడు, ఇన్ని ముఖ్యరంగాలకి కలిపి వెయ్యి కోట్లు కూడా పెంచకపోవడం అన్యాయమే. వ్యవసాయానికి పెద్దపీట వేస్తామని ఆశ పెట్టిన ప్రభుత్వం నిరాశనే మిగిల్చింది... వచ్చే సంవత్సరానికి ప్రత్యేక వ్యవసాయ బడ్జెట్ ప్రక్రియ మరింత ముందే, అంటే ఈ సంవత్సరం ఆగస్టులోనే ప్రారంభించాలి. ప్రతి సంవత్సరం వ్యవసాయంలో రైతుల పరిస్థితిని విశ్లేషణ చేస్తూ, సరైన పరిష్కారాలు వెదకడానికి ఇది ఒక సందర్భం కావాలి.

వ్యవసాయానికి ప్రత్యేక బడ్జెట్ అని కొన్ని నెలలుగా ఊరించిన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చివరికి ఉప్పు మర్చిపోయాం, పప్పు నిండుకుంది అన్నట్లు చేసింది. ఎన్నో ఏళ్లుగా రైతుసంఘాల నుంచి వచ్చిన ఆలోచన గత రెండేళ్ల కృషితో ఒక నిర్దిష్టమైన డిమాండ్ రూపంలో ముందుకు రావడం, ప్రభుత్వం స్పందించడం, వ్యవసాయానికి పెద్దపీట వేస్తామనడంతో అందరమూ హర్షించాము. ఇప్పటికీ ఈ సంవత్సరం ఒక మొదటి మెట్టు మాత్రమే, భవిష్యత్తులో ప్రభుత్వంపై వత్తిడి తీసుకుని రావడానికి ప్రత్యేక వ్యవసాయ బడ్జెట్ ఒక సందర్భాన్ని, ప్రక్రియని కలగజేస్తుందన్న ఆశతోనే ఉన్నాం.

అయితే సోమవారం నాడు వ్యవసాయ శాఖ మంత్రి ప్రవేశపెట్టిన రాష్ట్ర రైతాంగానికి నిరాశ కలిగించిందనే చెప్పాలి. ప్రభుత్వం ఈ విషయంపై స్పష్టమైన ఆలోచన, విశ్లేషణ చేయలేదన్నది తెలిసిపోతుంది. ఎలాగైనా ఈ సంవత్సరం చెయ్యాలన్న హడావిడి కనిపించింది కానీ వాస్తవానికి అక్టోబరు నెలలో ప్రకటన చేసిన తర్వాత అందుబాటులో ఉన్న నాలుగైదు నెలల సమయాన్ని ప్రభుత్వం పూర్తిగా వృథా చేసుకున్నదని స్పష్టమవుతోంది. ప్రత్యేక వ్యవసాయ బడ్జెట్‌పై చర్చా సదస్సు పెట్టమని, సరైన విశ్లేషణతో కూడిన ప్రక్రియను చేపట్టమని గత అక్టోబరు నుంచి మంత్రిగారిని ముఖాముఖిగాను, రాత పూర్వకంగాను కోరగా, మార్చి 11న మాత్రమే, అంటే బడ్జెట్ పెట్టడానికి వారం రోజుల ముందు, అధికారికంగా రైతు సంఘాలతో సమావేశం పెట్టడం జరిగింది. నాలుగు నెలలుగా చెయ్యనిది వారం రోజుల్లో ఏమి చేద్దామనుకున్నారో?

వ్యవసాయ బడ్జెట్ వివరాలకి వస్తే 'వ్యవసాయం, దాని అనుబంధం రంగాలు'గా ప్రభుత్వం పేర్కొన్న పద్దులకు మొత్తం కేటాయింపు రూ. 6939 కోట్లు మాత్రమే. మరి రూ. 25,962 కోట్లంటున్నారు. అది ఎలాగంటే, నీటి పారుదలకి సంబంధించి రూ. 14,679 కోట్లు, వ్యవసాయానికి విద్యుత్ సబ్సిడీ పేరున రూ. 3,622 కోట్లు, గ్రామీణ ప్రాంతాలలో రోడ్లు, బ్రిడ్జీలకు రూ. 484 కోట్లు, ప్రజాపంపిణీ వ్యవస్థకు రూ.104 కోట్లు, మార్కెటింగ్, పంటల నిలువ కొరకు రూ. 104 కోట్లు – ఇవన్నీ కలిపారు. బ్రిడ్జీలు, రోడ్ల పద్దు, చౌక దుకాణాల పద్దు ఇవన్నీ వ్యవసాయ బడ్జెట్ కింద వెయ్యడం ఎంతవరకు సమంజసం? ఇది ఒక ప్రశ్నైతే, నీటి పారుదల విషయంలో కేటాయింపులు గత సంవత్సరం కంటే రూ. 1200 కోట్లు తగ్గించడం, వీటిలో చిన్న నీటిపారుదల కేటాయింపులను ప్రస్తావించకపోవడం మరిన్ని ప్రశ్నలకు తావిస్తున్నది. వ్యవసాయం దాని అనుబంధ రంగాల కింద మొత్తం 15 శాఖలను జోడించారు. వ్యవసాయ, ఉద్యానవన, మత్స్య, పట్టుపరిశ్రమ, పశు సంవర్ధక, సహకార, మార్కెటింగ్, విశ్వవిద్యాలయాలు వంటివి సాధారణంగా మనం అనుబంధ రంగాలుగా లెక్క వేసేవి. ఇవి కాక చక్కెర, చెరుకు కమిషనర్, ఫుడ్ ప్రాసెసింగ్, విపత్తు సహాయక నిధిని అదనంగా జోడించారు.

వ్యవసాయం దాని అనుబంధ రంగాలలో గత ఏడాది బడ్జెట్‌తో పోల్చి చూస్తే చాలా రంగాల్లో కేటాయింపులు ఏమాత్రం పెరగక పోగా కొన్ని రంగాల్లో తగ్గాయి. 15 శాఖలను జోడించినా, కేటాయింపులు రూ. 5965 కోట్ల నుంచి రూ. 6939 కోట్లకు, అంటే కేవలం రూ. 974 కోట్లు అదనంగా కేటాయించారు. మొత్తం బడ్జెట్‌లో అప్పుడు 4.3 శాతం ఇప్పుడూ 4.3 శాతమే. గత సంవత్సరంతో పోలిస్తే మొత్తం రాష్ట్ర బడ్జెట్‌లో పెరుగుదల రూ. 20,000 కోట్లు ఉన్నప్పుడు, ఇన్ని ముఖ్యరంగాలకి కలిపి వెయ్యి కోట్లు కూడా పెంచకపోవడం అన్యాయమే. వ్యవసాయానికి పెద్దపీట వేస్తామని ఆశ పెట్టిన ప్రభుత్వం నిరాశనే మిగిల్చింది. చాలా శాఖల్లో కేవలం ఉద్యోగుల వేతనాలలో డీఏని కలిపి ప్రణాళికేతర వ్యయాన్ని పెంచారే తప్ప ప్రణాళిక వ్యయం ఏమాత్రం పెంచలేదు. పశుసంవర్థక శాఖ, మత్స్య శాఖ, పట్టు పరిశ్రమ వీటన్నిటి పరిస్థితి ఇదే. ఉద్యానవన శాఖలో ప్రణాళిక వ్యయం రూ. 533 కోట్ల నుంచి రూ. 517 కోట్లకి, అటవీశాఖ ప్రణాళిక వ్యయం రూ. 134 కోట్ల నుంచి రూ.123 కోట్లకి తగ్గింది. అలాగే సహకార శాఖ మొత్తం బడ్జెట్ రూ. 328 కోట్ల నుంచి రూ. 197 కోట్లకు, చక్కెర, చెరుకు కమిషనర్ బడ్జెట్ రూ. 123 కోట్ల నుంచి రూ. 110 కోట్లకు తగ్గింది.

ఇలా నాలుగు శాఖలకు బడ్జెట్ తగ్గించగా, ఇంకో ఎనిమిది శాఖలలో బడ్జెట్ నామమాత్రంగానే పెంచడం జరిగింది. అన్ని అనుబంధ రంగాలు ముఖ్యమైనవి అని చెబుతూనే అన్నింటికీ మొండి చెయ్యి చూపారు. కేవలం మూడు పద్దులలోనే కేటాయింపులు పెరిగాయి. వ్యవసాయ శాఖకి మాత్రం రూ. 2573 కోట్ల నుంచి రూ. 2903 కోట్లకు పెంచారు. కొత్తగా రాష్ట్ర విపత్తు సహాయక నిధికి రూ. 589 కోట్లు, ఫుడ్ ప్రాసెసింగ్‌కు రూ. 120 కోట్లు కేటాయించారు.

రైతు సంఘాల నుంచి ఉమ్మడిగా అన్ని రంగాలకు సంబంధించిన విశ్లేషణతో రూపొందించిన నమూనా బడ్జెట్‌లో కనీసం 30 కొత్త ప్రతిపాదనలు ఉండగా, కేవలం మూడు కొత్త చర్యలు మాత్రమే బడ్జెట్‌లో కనిపించాయి. రైతులకు విపత్తు సహాయక నిధి పేరిట రూ. 589 కోట్లు కేటాయించారు. వరదలు, తుఫాన్లు, కరువు వలన ప్రతి సంవత్సరం లక్షలాది రైతులు నష్టపోయి కొన్ని సంవత్సరాల వరకు కోలుకోలేక ఆత్మహత్యలు కూడా చేసుకుంటున్నారు. రైతులకి తక్షణ సహాయం అందించే బాధ్యతను రాష్ట్రప్రభుత్వం తీసుకోవడం హర్షించదగినది. రైతులకి కనీస మద్దతు ధర లభించనప్పుడు ఆదుకోవడానికి రూ. 100 కోట్ల 'ఆలంబన నిధి' ప్రకటించారు కానీ అది రైతు వద్ద నుంచి సేకరించిన మార్కెట్ పన్నుల నిధి నుంచే కేటాయించారు తప్ప కొత్త కేటాయింపు కాదు. వాస్తవానికి ఈ సమస్య

పరిష్కారానికి కావలసింది వెయ్యి కోట్ల రూపాయలతో మార్కెట్ జోక్యం లేదా మార్కెట్ స్థిరీకరణ నిధి. ఫుడ్ ప్రాసెసింగ్ కొరకు రూ. 120 కోట్లు ప్రకటించారు కానీ ఆ నిధులు రైతుల సహకార సంఘాలు ఏర్పాటు చేసిన యూనిట్లకు కేటాయిస్తే రైతులకు ప్రత్యక్ష లాభం ఉండేది. లేకపోతే అవి పారిశ్రామికవేత్తలకే వెళతాయి.

ఈ బడ్జెట్లో ఉన్నవేమిటి అనే కంటే లేనివి ఏమిటి అనేవే ముఖ్యంగా కనిపిస్తున్నాయి. వ్యవసాయం ఇంత పెద్ద సంక్షోభంలో ఉన్నప్పుడు ఇప్పటి దాకా నడిచిన కార్యక్రమాలతోనే సమస్యలు పరిష్కారం కావనే ఆలోచన ఇందులో కనిపించడం లేదు. వాస్తవానికి కొత్త ఆలోచనలు పక్కనపెడితే, ఇప్పటిదాకా చర్చలో ఉండి ఆమోదం పొందినవి కూడా జోడించలేదు. ఉదాహరణకి, పశు సంవర్థక శాఖ వారు గత సంవత్సరమే మొబైల్ వెటర్నరీ క్లినిక్‌లు ఏర్పరచడానికి రూ. 100 కోట్లతో, విస్తృతంగా టీకాల కార్యక్రమం అమలు చెయ్యడానికి రూ. 100 కోట్లతో ప్రతిపాదనలు చెయ్యడం జరిగింది. మన రాష్ట్రంలో పశువులు, జీవాల నుంచి ఉత్పత్తి రూ. 35,000 కోట్లు. అంటే రాష్ట్ర స్థూల ఉత్పత్తిలో 7 శాతం. చిన్నజీవాలలో 40 శాతం ఆరు నెలల వయస్సుకి ముందే రోగాలతో చనిపోతున్నాయి. మరి వాటి ఆరోగ్యానికి సంబంధించిన ఈ రూ. 200 కోట్ల కేటాయింపుతో ఎన్ని వేల కోట్ల ఆదాయం అదనంగా మన వర్షాధార ప్రాంత రైతులకి, మన రాష్ట్రానికి లభించేదో! ప్రభుత్వ శాఖల అధికారులు చేసిన మంచి ప్రతిపాదనలను కూడా బుట్టదాఖలు చెయ్యడం చూస్తే ముఖ్యమైన రంగాల మీద కూడా ప్రభుత్వం ఏమాత్రం ఆలోచన చేయలేదని అర్థమవుతోంది.

ఈ బడ్జెట్లో అసలు ముట్టుకోని సమస్యలు ; (1) మంత్రిగారి ప్రసంగంలో రైతులు అన్ని శాఖల చుట్టూ తిరిగే పరిస్థితి రాకూడదనేది ప్రత్యేక వ్యవసాయ బడ్జెట్ ఉద్దేశమని చెప్పారు. కానీ క్షేత్రస్థాయిలో అన్ని శాఖలని అనుసంధానం చెయ్యడానికి, రైతు సహాయ కేంద్రాలు ఏర్పాటు చెయ్యడానికి ఏమీ చర్యలు లేవు. (2) రాష్ట్రంలో 25 లక్షలకు పైగా ఉండి సంక్షోభంలో అతి తీవ్రంగా సతమతమవుతున్న కౌలు రైతుల సమస్యలు పరిష్కరించడానికి, గుర్తింపు కార్డులు లభించిన వారికి కూడా బ్యాంకు రుణాలు లభించకపోవడానికి ఏమీ చర్యలు లేవు. (3) వర్షాధారిత ప్రాంతాల సమస్యల గురించి మంత్రిగారు వివరంగా మాట్లాడినా, ఏమాత్రం దానికి కేటాయింపులు చెయ్యలేదు. వాస్తవానికి మొత్తం వ్యవసాయ శాఖకి రూ. 2903 కోట్లు ఇవ్వగా అదంతా వర్షాధారిత వ్యవసాయానికి ఇచ్చినట్లు పొరబాటుగా చెప్పడం జరిగింది.

ప్రత్యేక వ్యవసాయ బడ్జెట్ రైతుల శ్రేయస్సుకు తోడ్పడే విధంగా ఉండాలంటే ఏమి చెయ్యాలి?

ప్రత్యేక వ్యవసాయ బడ్జెట్ తేవడం మన రాష్ట్రంలో రైతాంగానికి ఒక మంచి పరిణామమే. బడ్జెట్ తయారీలో కేవలం పారిశ్రామికవేత్తలతో, ఫ్యాప్సీ వంటి లాబీ సంస్థలతో మాత్రమే చర్చలు జరిపే ప్రభుత్వం రైతులతో వారి ప్రతినిధులతో చర్చలు జరిపి పథకాలు రూపొందించడానికి ఇది ఒక వేదిక అవుతుంది. అయితే అది అర్థవంతంగా ఉండాలంటే వచ్చే సంవత్సరం నుంచి మరింత మెరుగైన ప్రక్రియని చేపట్టాలి.

(1) వచ్చే సంవత్సరానికి ప్రత్యేక వ్యవసాయ బడ్జెట్ ప్రక్రియ మరింత ముందే, అంటే ఈ సంవత్సరం ఆగస్టులోనే ప్రారంభించాలి. ప్రతి సంవత్సరం వ్యవసాయంలో రైతుల పరిస్థితిని విశ్లేషణ చేస్తూ, సరైన పరిష్కారాలు వెదకడానికి ఇది ఒక సందర్భం కావాలి. ఈ ప్రక్రియలో రైతులు, రైతు సంఘాలు, స్వతంత్ర విశ్లేషకుల పాత్ర ఉండాలి. (2) తీవ్ర సంక్షోభంలో ఉన్న వ్యవసాయానికి కొత్త ఆలోచనలు, కొత్త దిశానిర్దేశము అవసరమన్నది ప్రభుత్వం గుర్తించాలి. అంటే రొటీన్‌గా శాఖల వారీ బడ్జెట్ తయారీ ప్రతి సంవత్సరం, ఈ సంవత్సరం కూడా జరిగినట్లుగా భవిష్యత్తులో జరగకూడదు. (3) వ్యవసాయం, దాని అనుబంధ రంగాలకు కేటాయింపులను రెట్టింపు చెయ్యవలసిన అవసరం ఉంది. దీనికి ఆర్థిక మంత్రిత్వ శాఖకి అభ్యంతరాలుంటే ఆ అభ్యంతరాలను దూరం చేసే రాజకీయ చర్య ఇప్పుడే మొదలుపెట్టాలి. (4) ఇప్పటిదాకా ప్రభుత్వ మద్దతు వ్యవస్థ నుంచి మేలు చెందని వర్గాలైన కౌలు రైతులు, వర్షాధారిత ప్రాంత రైతులు, దళిత బలహీన వర్గాల రైతులు, మహిళా రైతుల పరిస్థితి మెరుగు పరచడంపై ప్రత్యేక దృష్టి పెట్టాలి. (5) అన్ని రంగాలను అనుసంధానం చేసే వ్యవసాయ కేబినెట్, ముఖ్య కార్యదర్శి కమిటీల సమావేశాలలో సమీక్ష చేసే ప్రక్రియలో రైతు సంఘాలను కూడా భాగస్వాములను చెయ్యాలి. (6) ప్రతి సంవత్సరం రైతాంగం ఆదాయం, వారి స్థితిగతులకు సంబంధించిన వ్యవసాయ సమీక్షను శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టాలి. రైతుల ఆదాయ కమిషన్‌ను ఏర్పాటు చేసి రైతాంగానికి ఆదాయభద్రత కల్పించాలి.

ఈ చర్యలన్నింటినీ చేపడుతూ ఒక కొత్తపంథా తొక్కడానికి ప్రభుత్వం సిద్ధమయితే నిజంగా రైతు సంక్షేమ ప్రభుత్వం కాగలదు. లేకపోతే ప్రత్యేక వ్యవసాయ బడ్జెట్ కేవలం ఒక జిమ్మిక్కుగానే మిగిలిపోతుంది. రాష్ట్ర రైతాంగం దీనిని తప్పక గుర్తిస్తుంది. స్పందిస్తుంది.

– జి.వి. రామాంజనేయులు,
విస్సా కిరణ్ కుమార్
రైతు స్వరాజ్య వేదిక